

Tańce niestylizowane

material do nauki samodzielnej Pracowni Tradycji Polskiej
Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Szczecińskiej „Krağ”
Pałac Młodzieży — Pomorskie Centrum Edukacji w Szczecinie
Grupa: Młody Krağ, 07 kwietnia 2021 r.
Prowadzący: Artur Kotwas, Dariusz Skrobania

Krakowiak z Suwalszczyzny

Jest tańcem o proveniencji ludowej od XVIII wieku zaliczanym obok poloneza, mazura, kujawiaka i oberka do polskich tańców narodowych.

W tradycji ludowej nazywany był pierwotnie albo od sposobu jego tańczenia jako: mijany, dreptany, przebiegany, suwany, albo też od miejscowości w której był tańczony np. proszowiak – od Proszowic. Nazwa „krakowiak” ukształtowała się w ostatniej ćwierci XVIII wieku w związku z częstą obecnością tego tańca na scenie teatralnej w kontekście tematyki wiejskiej z Krakowskiego. Muzyczny i choreograficzny kształt „krakowiaka” scenicznego znacząco jednak odbiega od tańczonych „krakowiaków” wiejskich.

Taniec ten jest wykonywany w szybkim tempie granym w metrum 2/4 w synkopowanym rytmie dającym wrażenie przyspieszenia. Cechą rozpoznawczą tańca jest również dwuczęściowość z wplatanymi przyśpiewkami solowymi (w tradycyjnej formie) i swoistym trzykrotnym przytupem, kończącym zazwyczaj frazę muzyczną.

Krakowiak suwalski znacznie się różni od krakowiaków małopolskich. Tańczony jest gromadnie przez dowolną liczbę par, krokiem zwykłego chodu lub krokiem polki z wykorzystaniem charakterystycznych elementów: hołubce, zakrzesania i kroki akcentowane.

Etnograficzna mapa
Polski

Kontro

Materiał audio:

http://tance.edu.pl/uploads/files/Muzyka_do_pobrania_KRAKOWIAK_Z_SUWALSZCZYZNY.mp3

Materiał wideo:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/749>

Krzyżak

Jest przykładem tańca figuralnego, tańczonego przez 4 pary. Składa się przynajmniej z dwóch części. Niektórzy badacze widzą w krzyżaku (krzyżoku) ludową adaptację kontredansa lub tańców salonowych, podpatrzonych we dworach. Tańcząc „po krzyżu” pary dochodzą do siebie lub mijają się na środku w różny sposób. Po figurach „na krzyż” taniec z reguły kończy się polką tańczoną wirowo w parach po kole.

Istnieje wiele regionalnych odmian krzyżaka – tańczony był na Mazowszu, na Podlasiu, w Małopolsce, w Opoczyńskim, na Orawie i na Spiszu, wśród Rzeszowiaków, Pogórzeń i Lachów. Nazwa tańca wywodzi się od układu tańczenia par – na krzyż, po przekątnych kwadratu, po których przemieszczają się tancerze. Przykładowo rzeszowski i pogórzeński krzyżok składa się z dwóch części, z których każda ma odmienne tempo (wolne i szybkie) i metrum ($3/4$ i $2/4$). Był tańczony najczęściej podczas wesel i przez honorowych gości. Taniec poprzedza przyśpiewka; po niej gospodarz wesela lub jeden z tancerzy zaprasza cztery wybrane pary, które ustawiają się w izbie „po krzyżu”, czyli w rogach.

Pary stojące w przeciwnych rogach podchodzą do siebie krokiem wolnego chodu, a w momencie spotkania się na środku sali kłaniają się sobie i cofają się, by ustąpić miejsca dwóm kolejnym parom. W kolejnym dochodzeniu jedna para po ukłonie przechodzi „na krzyż” pod bramkami z rąk drugiej pary, po czym role się odmieniają i dwie pary, które dotychczas czekały na swą kolej, robią podobne przejścia. W niektórych wariantach mijanie się par odbywa się już w szybkim tempie, na podobieństwo krakowiaka, krokiem cwału. Po przejściu wszystkich czterech par z ukłonami i pod bramkami, pary łączą się w ujęciu zamkniętym i kończą taniec polką galopką, szurokiem lub polką bez nogę.

Krzyżak

Materiał wideo:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/657>